

INCVNABVLA

Qu

2

kat.komp.

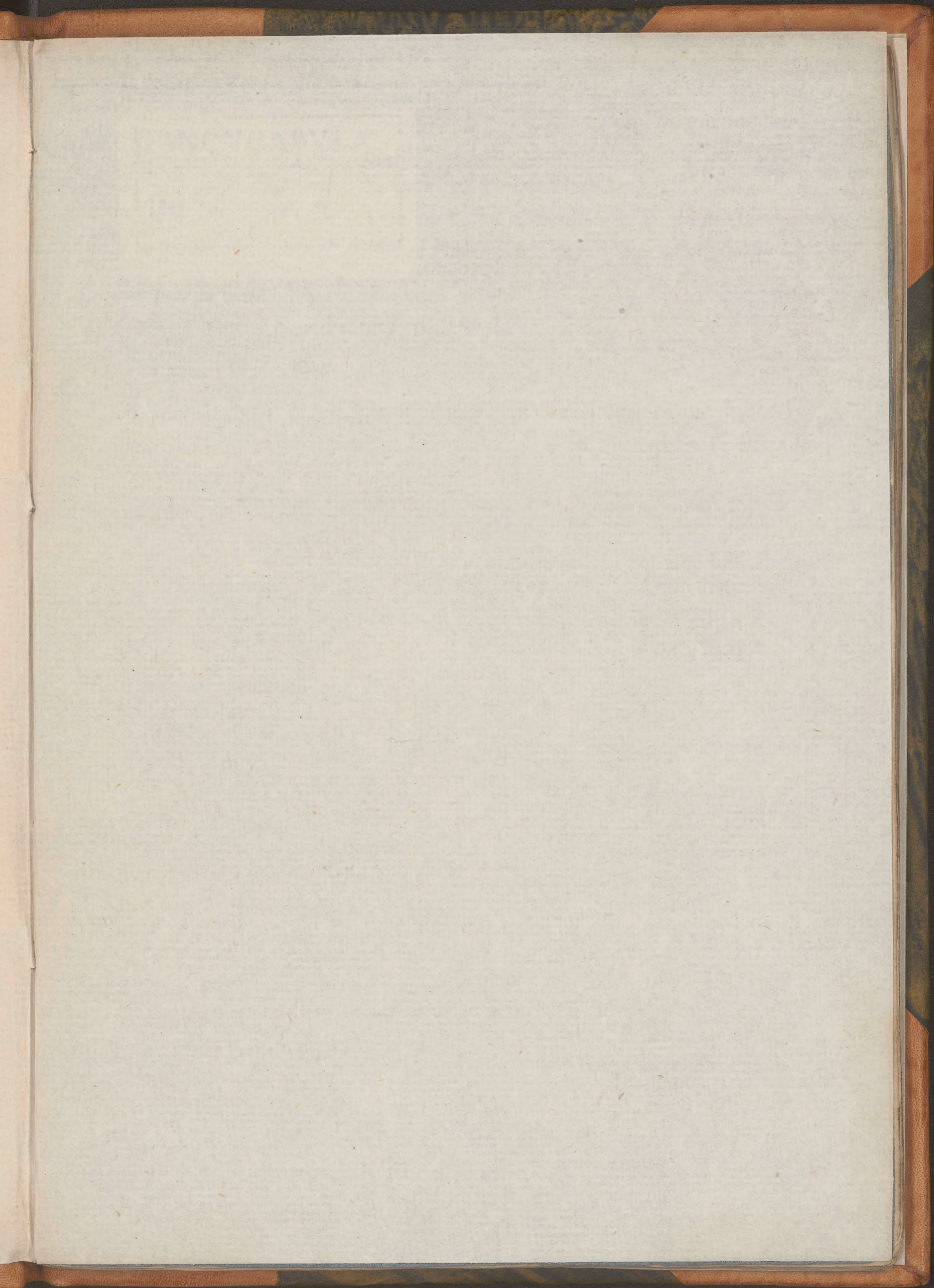
INCVNABVLA

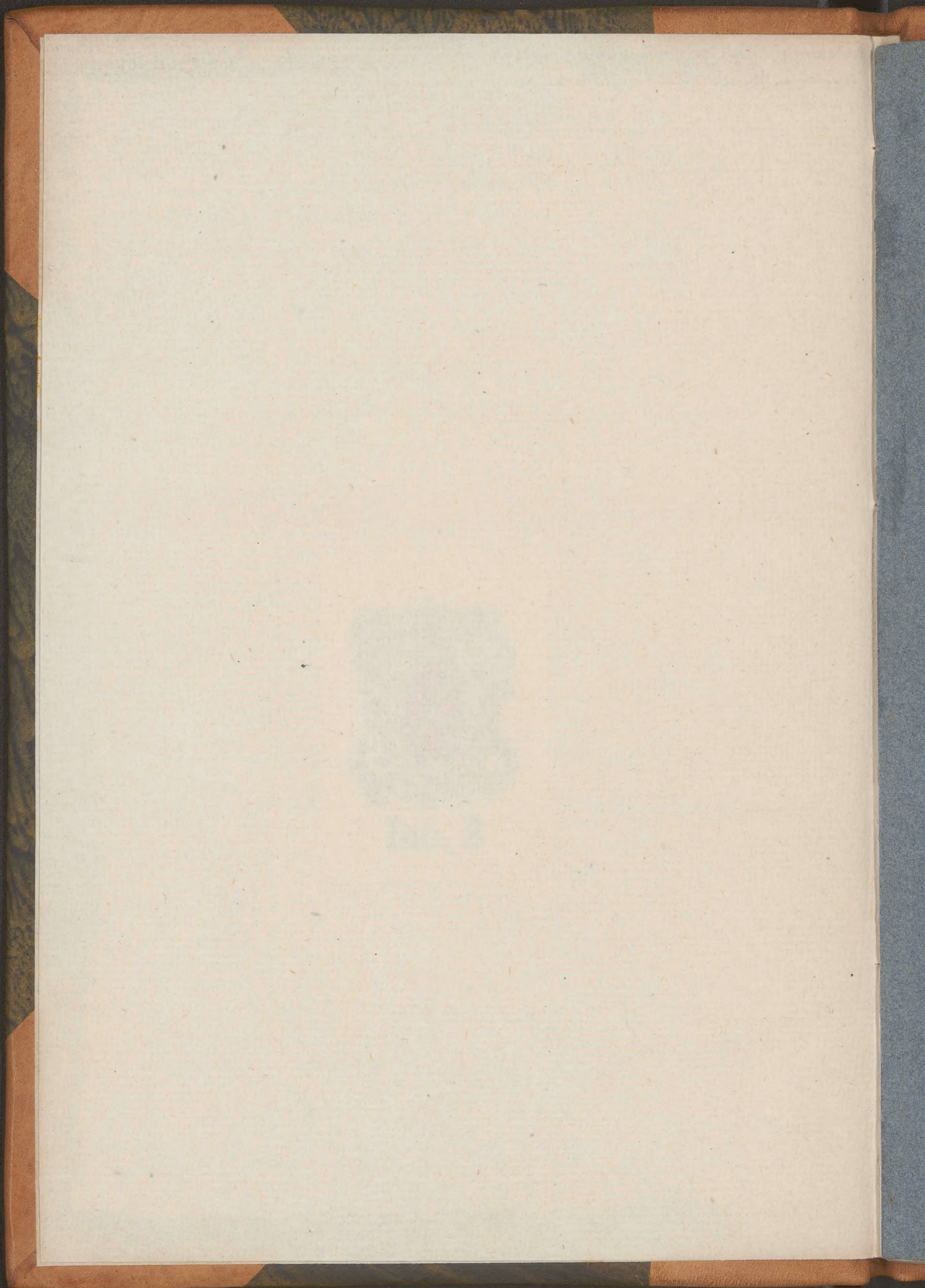
Qu

2

Inc. 2

Incum. 2.

INCVNABVLA

Qu

2. II

Alano (Petri de): Tractatus de venenis.

Lipsiae, Jacobus Thanner. 1500.

Hain Repert. bibliograph.

N. 15.

151. n. n.

**Incipit excellētissimi me-
dici magistri Petri de ab-**

bano prologus in libellum de venenis mineralibus
vehitabilibus animalibus et quolibet ente sub sola
ri globo ceptis per Venerabilem virum Wilhelmum
Haldenhoff. de Thorn Artium et Medicine docto-
rem Magnimagistri Prussie. Divi ordinis theutonici
eorum Phisicorum emendatum

Summi et ceteri
Sicut in

audiamus amorem et nullum deus
alio deum non videtur in eundem
et gloriose et cetera. Et cetera. Et cetera.
et cetera. Et cetera. Et cetera. Et cetera.
et cetera. Et cetera. Et cetera. Et cetera.

BIBLIOTHECA
VNIV. FACELL.
CRACOVENSIS

Inc. Qu. 2.

Reuerendissimo in christo patri: dño
dño. ¶. diuina puidētia summo pō-
tifici Petrus de abbano mīm⁹ medi-
corū. cum deuotione p̄sens scriptū tā
vestre petitioni q̄z p̄ debiti solutione
afferre iuxta posse obedire ppono vs
sanctitati vestre: tū ad p̄fectū cor̄poris: tum ad sci-
bilia coaugenda: tractatū vtilem nō min⁹ q̄z breuē
de venenis inscribā. ¶. Primo siquidē diuisionē faci-
am de venenis Sunt enī nobis magis nota quecūq̄
q̄z p̄ partes diuidūt quoddā totū. ¶. Secūdo vnūq̄d
q̄z diuisiōis mēbroz resoluam hinc ad terminū. sin-
gularē: sic enī cuiusq̄ rei scientia cōpletur a genera-
lissimis ad specialissima descendēdo. ¶. Tercio d̄scri-
bam modū s̄m quē venenū mortificat et nocumen-
tum inducit humāo corpori primatū inde naturā
noticia curatiōis in arte medicie venatur. ¶. Quar-
to sermonē faciā de precustodia et cautela ne aut ve-
nena p̄pinentur: aut sī p̄pinata nō noceant: pre-
custoditiua enī ars est curatiua excusans. ¶. Quinto
signa ponā et curas ad quodcūq̄ venenū assump-
tum ⁊ ad eius nocumenta introducta. ¶. Sexto et
vltimo virtutes bezoarticas: id est a morte liberan-
tes occulta virtute potius ⁊ diuina q̄z complexionē
vel natura ad quodq̄ venenū describam: ⁊ cū hoc
soluam duas questiones difficiles valde: quarū pri-
ma erit de tiriaca magna. Vtrū tiriaca sit alicui ve-
neno bezoar vel medicīna. et secunda erit. Vtrū ve-
nenū aliquod: possit ad certū temp⁹ taliter exhibe-
ri q̄ ex eo q̄s ad illud tempus moriat̄ et nou ante:

¶. Capitulū primū. De diuisione venenorum.

a ij

Venenū quia oppositum est cibo nostri
corporis: ideo sicut cib⁹ ipse efficit pars
nostri corporis et se totū assimilāt par
ei nutritice vicē tenēs partē dissoluta venenū nr̄i
corpus seu partē cui apporimauit ad sui ipsius ve
nenosam naturā totā trahit et puerit: ⁊ deniq; assi
mulat sibi ipsuz adeo vt sic aialia et t̄re nascētia q̄
natura cibos puerit in speciē nutritorū. a nobis cō
mesta in nostrū alitum puerunt et speciē. Ita que
cūq; corpora veneno sunt iuncta si comedant a no
bis transeuntia faciūt nostra corpora i venenū: qm̄
om̄e agens est prestātius paciēte. sic enī nostra sub
stancia p modū passiui trāsit ad p̄sentiā veneni qd
se habet p modū actiui in veneno sicut palea subiec
ta igni trāsit in ignē est enī ignis totus actiuius ad
paleam: quare sapientes medicorū venenū dixerunt
esse de genere rerū inficientiū et destruentiū cōplexio
nem et compositionē: et interdū inducentiū solutio
nem p̄tinuitatis ita vt egritudines que ex venenis ac
cidunt sint de generib⁹ cōmunibus et nō p̄p̄is. Di
uiditur aut venenū trib⁹ modis. Nā vno mō p̄sibe
rat p̄t sit diuisio generis i species: et p̄m hoc dire
runt. Auicē. et Auere. q̄ venenorū aliud ē de minera
aliud est de vegetabilib⁹: aliud est de animalibus.
De minera quidē est: vt quecunq; sub terra gene
rata p̄nciosam habent naturā vt argentum viuū
et gipsuz et es. ⁊ quidā lapides vt magnes. ⁊ lapis
armen⁹ nō locus et plumbū vstum et arsenicū et re
algar et cerusa plūbi: et sic de multis alijs de quibus
infra in speciali dicet. **D**e vegetabilib⁹ vero sunt
quecunq; plantarū cōcrarissime sunt nature cibali
vt apte nati non sunt ad nutriti spēs conueri: s̄ po
tius sunt prompta cōuertere: vt eloborus ⁊ turbit

nigrū : napellus et gūmī napelli et fungi quidam : et
tubera et viduā faciens et mezereon ⁊ oleander apiū
risus et multa alia de quib⁹ in speciali infra dicetur
De animalibus aut : venenosa sunt omnia quorū
natura lōgissime distat ab humana cōplexione aut
opposita et inimica ē. speciei : qualia sunt serpentes
et dracones et thiri et vipere et lepus marinus : ⁊ car
nes assate et statim suffocate et pisces frigidi : ⁊ mor
ticine carnes et putride : et que a fulgure sunt p̄cussa
et mortua et quecunq; sunt passa rabiē : ⁊ multa que
infra speciali dicentur . **S**ecundo mō considerat
venenū relatum ad nos et s̄m hoc dixerūt : venenū
aliud est assumptū intra corpus ⁊ aliud extra : qđ ve
ro est assumptū int⁹ : est de genere potionū pernicio
sarum datum sub specie cibi vel potus vel medicine
et hoc est quod plurimū fit : a quo reges et p̄lati et
odiosi cauere debent. Quod vero ē extra : dicitur rep
tilium morsus : sicut cū visu : aut auditu : aut gustu :
aut tactu : aut odoratu sentitur venenū. Visu quidē
sicut venenat basilisc⁹ Auditu sicut venenat serpēs
quidā in nubia qui ē corpulencie duarū palmarum
acutū habēs caput : et viridis existēs coloris qui re
gulus vocatur Sibilando nāq; aues ⁊ animalia eū
audientia interimit Gustu quoq; sicut aspis surda
que sputo suo quos tangit interficit Et thirus q̄s
mordet ⁊ vita perimit. Tactu vero sicut serpēs quē
miles de quo Auicenna dicit : interfecit cum lancea et
ex contactu lancee manus militis totūq; corpus fue
rat mortificatū. Et sicut piscis quidā : qui stupefac
tor vocatur : de quo Galienus dicit : qui cū intrat re
te : piscatoris manus et brachia stupefiunt : instantē
q̄ insensibiles efficiuntur. Odoratu vero sicut rep̄e
riuntur quidā fungi p̄niciosi : de quib⁹ dicit Rosis :

a iij

q̄ cum euellantur a loco siue terra et odorati fuerit:
interficiunt ipsum odorantem

Tercio modo consideratur venenū q̄ntū ad spe-
cificam differentiā qua differt vna species ab alia
specie: Et secundum hoc dixerunt omnes medici: et
philosophi naturales: Quot venenorum: aliud est
quod facit operationem suā a qualitate sua siue a
complexione: et aliud quod facit hoc idem per virtu-
tem fluentē a tota specie quod medici formam speci-
ficam vocant: quod nihil aliud est nisi meritum qđ
vnumquodq; compositum ex quatuor elementis se-
cundum maiorem et minorem p̄portionem ipsorum
elementorum in composito sortitur et meretur habe-
re ab influētibus stellis fixis que species inferiorum
compositorū respiciunt: et put materie ipsorū apte
sunt fluunt: iuxta illud virtutes stellarum vehūtur
inferius mediantibus lineis pyramidalibus et rectis
que in lumine ipsarum stellarū firmantur: quod lu-
men per lineas diuersas vectum: de stellis deportat
virtutes específicas quas dereliquit in cōpositis secu-
dum qđ cōponentia meruerunt. Et hoc est quod rec-
te Auicenna dixit in canone. qđ talis forma specifica
aduenit rebus post primā complexionem elemento-
rum in composito: et quia ignoramus semper et ig-
norabimus in eternū quantitates et pondera elemē-
torum in cōpositis: ideo tales formas específicas ad-
uenientes iuxta meritum talis et talis p̄portionis in
composito: necesse est ignorare neq; de ipsis plus sci-
re possum⁹ nisi qđtū prebet hoim experientia: et pp-
terea in talibus plus conferunt exp̄ti q̄z rationales
medici sicut bene in p̄hemio metha. aristo. dicit.
Venenū ergo quod a qualitate sola facit operatio-
nem variatur secundum diuersitatem qualitatum:

Nam aliud calidum aliud frigidum aliud siccū ali-
ud humidum. **C**alidum quidem duobus modis
interficit: quia aut calefaciendo corrodit interius as-
sumptū vsq; ad cor: et extra appositū vsq; ad medu-
llam ossis: et sic interficit soluendo. continuūz quale
est lepus marinus: aut calefaciendo inflamat et in-
tus et extra vsq; ad cor: et sic interficit substantiā cor-
dis superflue inflammando: et hoc est sicut euforbium
et elleborus. **F**rigidū vero venenū similiter inter-
ficit duobus modis. scz aut malefaciendo ppi max-
imam eius frigiditatem vsq; dum cor reddatur im-
mobile: et hoc est tale quale est opium: aut opilan-
do vias anhelitus et claudēdo ita q; quasi anhelare
non possunt et vsq; ad cor auferri anhelitus: et hoc
est tale quale est plumbūz vstum. **S**iccum vero
venenum interficit duobus modis. scilicet aut con-
sumendo humidū sanguineum cordis et quasi cru-
stam conuertendo: et hoc tale est quale est: calx non
extincta et colchatar: aut seperando partem a parte
donec omnia membra vsq; ad cor et minimas partes
non liquefiant: sed soluentur: et hoc facit tale q̄le est
realgar. **H**umidū vero venenū dicunt quidā non
inueniri: qm̄ nō ascendit hūiditas ad q̄rtū gradum
et quart⁹ gradus venenosus reddit qualitatem qm̄
corruptiuū est mortale. S; Gallie. narrat de q̄dam
quē in somno serpens quidā momordit: et excitat⁹ nō
valens surgere tract⁹ p manū remāsit. caro corrup-
ta et putrefacta sup. terrā et ossa denudata apparue-
runt vñ ex putrefactōe occulta et facili carnis solu-
tione: pbat. Gallie. eē humidū: et ex hoc gñre fm ali-
q̄s argētuz viuū vñ eē venenū qđ solū humidū i q̄r-
to gradu eē fatenī. S; venenū qđ a tota spē fluente
v̄tute siue a tota subā siue a forma specifica ē interfi-

cit non q: calidū neq: frigidū neq: siccū neq: humi-
dū: s: q: tale id est: q: oppositā habz virtutē ad vitā
hominis et sanitatē: et istud venenū in quacūq: par-
uitate sumptū ita etiā vt sensus fugeat inficit multi-
plicando seipsum qm̄ quacūq: humiditatē nostri
corporis inuenit ipsam statī in venenū conuerti: et
hoc virtute sue speciei et tale est quale ē napellus.

Capitulum secundū De vno quoq: veneno in speciali.

Venenā minera specialia et plantarū et ani-
malū nō nisi nota et famosa dicemus ne
occulta narrantes viri i angues addicere-
m: ob eā eius solā cāz vt p̄uisa. min⁹ ledāt hec scri-
bunt: nō vt alios ledere doceam⁹. **M**ineralia igit
venena: quedā sunt a natura: quedā ab arte pcura-
ta: A natura quidem que in ventre terre generantur
et horum vnū est argentū viuū quod int⁹ assump-
tum qñq: inficit sua humiditate putrefacere facien-
te humiditatē cordis naturalē quandoq: autem ins-
terficit sua frigiditate actuali cōgelante cor: cui⁹ sig-
num est q: quidā apotecarius, cū de nocte tempore
magni estus sitiret: temptans inuenit āpulas plenā
argento viuo quod bibit: et mane inuent⁹ ē mortu-
us: et inueniētes argentū viuū ex ire de ano: ano tho-
misatus fuit: et inuentus fuit sanguis circa cor coa-
gulatus et ipsū cor similiter inuenerūtq: in stoma-
cho fere libram vnā argenti viui. Aliud est argentū
viuum quod sit ab arte alchimie sublimatum in al-
ludel: quod est vas alchimistarum et istud est dete-
rius et magis perniciosum quam naturale quoni-
am minerale sepe per ventrem secedit: Vel sponte

vel cum clisteri: ꝑ sublimatū assumptum interius
corrodit intestina et apostemat cor: et retinetur uri-
na et ꝑhibet: eius erit⁹ et mori. ¶ Extinguitur etiā
argentū vivū cum forti admixtione salivę hois do-
nec disparet: q̄ si ꝑiceris sup ipsū aquā ferventē et
redierit ad primā dispositionē non ē extinctū: et hoc
adhuc deterius ē q̄z purū vivū: et min⁹ malū q̄z sub-
limatū. ¶ Secundum venenum quod est a natura
minere est gipsum: quod intus assumptū sua frigidi-
tate coagulat sanguinem et inspissat spiritus: et in-
ducit difficultatem anhelit⁹: deinde moritur: et hoc
datum crudum in potu tritū: coctum vero non est
venenū: sed medicina scriptica valde: nascitur autem
in venis terre montuose. ¶ Tertiū est es: quod me-
tallinam habet naturā compositū ex argento vivo
et adurēte sulphure ad formā ruboris deducente: q̄d
quidē cum per fabros percutitur et maleatur: scorie
que cadunt et date in potu venenant et ventrē forti-
ter solvere faciunt: et hoc medici vocant tubel eris in
etiam vivū si reponant in vase eneo aut cupri aut es-
lectri et bibant: vomere facit. ¶ Quartum ē scoria
ferri eruginosi et ipsa erugo que intus assumpta ad-
herendo intestinis ericcat humiditates et corp⁹: et se-
nectā inducunt id est quandā egritudinem quā me-
dici marasmū vocant: vtuntur autem medici scoria
ferri consolata in curatiōe multarum egritudinum
¶ Quintum est lapis magnetis qui assumptus in-
tus melancolicū et lunaticum et pistrigiatum facit
recipientem: vtuntur autē eo medici consolato cum
alijs medicinis in curatione melancolie. Est autē la-
pis iste duarum specierum. ¶ Una ē que trahit fers-
rum vertens illud ad polum septentrionalē ubi dr-
et minera magnetis. Alia ē q̄ trahit carnes hūanas

vertens tractum versus polum meridianū ubi dicitur esse minera ipsius: hec autē trita et data in potu viscera cōtrahit et in globū reddit. ¶ Sextum est lapis armenus qui rubeus est: assumptus int⁹ si nō est lotus secundū omnē medicorum doctrinā est venenū vomitiuū: subuersiuū totius corporis et eo p^o parato vtuntur medici in cura melancolice passionis. ¶ Septimū est lapis stellatus quē medici vocant lazuli: q̄ si nō fuerit lotus datuq; in potu subuertit stomachū et dolorē intestinorū facit: q̄ vtuntur medici contra quartanā. ¶ Octauū est arsenicum siue auripigmentū quod est de specie gip si: vt dicit Albertus q̄ caliditate et siccitate sua et p^onciosa natura venenū est pessimū putrefaciens et valde mortificatiuū: sed si sublimetur secundū Alchimīā i vase alludel est pessimū: vt venenū int⁹ assumptū: et si sepius sublimetur: efficitur albissimū: et tātō deterius efficitur venenum.

¶ Venena vero que p^o artē fiunt: vt litargirium: quod ex plūbo fit fuso in olla cū teste olle fracte: q̄d assumptū intus tantā facit intestinorū stipercitatem quod nunq̄z fere egerere potest: et p^o vomitū educuntur que p^o secessum solent educi. Sed et cerusa que ex lamis suppositis aceto colligitur et frigiditate sua et siccitate intus assumpta facit paraliticos et cōtractos: sunt et calcemenon id est viride eris: quod fit ex lamis cupri super aceto expositis quod quidē corrosiuū ē: et venenū mortale. Sunt et plumbū vñ quod fit ex sulphure et auripigmento q̄d est venenū opilans anhelitū et interficiens suffocando sunt et azurum quod fit ex lapide lazuli quod est venenum ericatiū. Sunt et realgar quod ex sulphure et plūbo fit: corrosiuū existens venenum int⁹ assumptū.

Vegetabiliū vero venena: quedam sunt succus
herbarum: quedā vero fructus arborū: quedā ve-
ro semina ipsarū: **S**uccus quidē cicute: et succ⁹
titimalorū: et succus cucumeris a sinini: et succus
vsnæ: et succus bothomarien: et succus coriandri:
et succus mādragore: et succus papaveris nigri de q̄
opiū sit: et succ⁹ volubilis lactātē de q̄ scamonea fit
et succus apij risus: et succus cherue: id ē girasolis:
et succ⁹ napellæ: et succus oleandri: et succ⁹ mezereon
et succ⁹ ellebori nigri: et succus alfeffire id est vitæ al-
beret succus brionie id ē cucurbite silvestris. De fruc-
tibus vō sunt cornua oleandri et cornua bedeguar:
et anacardi: et nuces: et auelane rancide: et nuc vomī-
cæ: et coloquintida q̄ solitarie fuit nata i arbore sua:
et ficus pharaonis: et poma mādragore. **S**emi-
na vō sunt iusquiamus: et cochognidij: et bacce lau-
ri rancide et catapucie et semē vrtice: et semē papa-
veris nigri: et semē ellebori: et semen cicute: et semē
coriandri hūidij: et semē serpentarie que omnia cōmesta
vel bibita: aut perimūt modis supradictis: aut infir-
mant: corp⁹ et alterāt. **D**e animalib⁹ vero sunt que-
dā de cerebris ipsorum: quedā de caudis. quedā de
sanguine: quedā de saliva et sputo: quedam de felli-
bus: quedā de toto corpore. In cerebro quidē gatte
venenū est p̄miciosum faciens hominē amentē. simi-
liter i cerebro vesperilionis. In cauda vō cerui vene-
num est pessimū: p̄pter quod venatores extrema-
tem caude cerui quando volunt ceruū cōmedere ab-
scidunt. similiter in cauda scorpionis et rutele: et ves-
pe et apis: et exanguū animalium: et quorundam
serpentum. In sanguie vero sicut in sanguie bouis
veteris: et in sanguie buffonis et eius sputo: et i sang

vine mīstruor: et in sanguine leprosi. In sputo vō siue
in salua hominis ieiuni non ad hominē s̄ ad scorpio
nem et serpentem: In sputo buffonis: et sputo et sali
ua vipere que coire vult cū pisce venenū deponit in
litore sup lapidem quendam: deinde rediens suū col
ligit venenum: et in salua et spuma canis rabiosi: et
in salua gatte simee: et muris. et hominis ieiunū fa
cientiū mori sum. ¶ De felibus vero sicut est fel leo
pardi quod est venenū a forma specifica: statim pe
rimens. ¶ De toto vero corpore sicut sunt cantari
des et salamandra de quorum omniū summa dictū
est q̄ aut a qualitate aut a specie inficit predictum
venenum.

¶ Capitulum tertium. Ad sciendū s̄m quē
modum venenū interficit aut nocet

¶ Ne nāq̄ venenū inquantum ē venenū
o oppositam habz qualitātē corpi nrō: hec
aut oppositio magnū dubium facit quō
et qua via venenū ad cor hominis transireum patia
tur. Nam aut venenū trahetur a corde sicut feruz
a magnete: aut ipsuz trāsibit ad cor. aut utroq̄ mo
do. corde scilicet attrahente. et veneno corrente q̄ si
nullo predictorum modorū erit asserere: relinquet q̄
nullo modo venenū ad cor trāsire possit: et sic cessa
bit oppositio veneni ad ipsum cor: quo posito dice
mus venenū non ēē pemptiū cordis: cuius opposi
tum videm⁹ q̄ assumpto veneno pernicioso ut na
pellus: statim sincopis apparet: que passio ē cordis
et tremor cordis: et pulsus defectus et omnia acciden
cia cordiace passionis: propter quod sciendum ē. q̄
cor dum est sanū sicut cetera membra nihil attrahit

nisi sanguinē sibi consimilē et spiritū: quorū vnū reponit in
dextro ventriculo cordis et alterū in sinistro: qñ vero infir-
mū est trahit ad se qualitātē contrariā sui nocui: entis: sicut
quando est sup calefactū attrahit ad se aerem frigidum: et
hoc facit et sanguinē frigidū p virtutem naturalē attracti-
uam sui similis dum ipsum est in potestate nature et p ap-
petitum sensitivū animalē q: vnū quodq; membrorū lesus
appetit deliciū et sentire conueniens: et contrariū sui nocu-
menti. Venenū ergo vt cū in nullo participet cū complexi-
one cordis: et natura ab ipso corde dum sanū est non trahi-
tur: ymo refugit illud tanq; inimicū oppositū: quando ve-
ro cor esset infirmū ex appetitu sensitivo appeteret rē et tra-
heret cōtrarium sue passionis: secundū istū modū venenū
veneno curatur: nā quando aliq; venenū assumpsit puta
opium: quod in frigitādo corpus vsq; ad cor: et deinde coa-
gulando sanguinē cordis: ex quo mors introducitur anq; cor
sensum amittat: ex frigiditate opij sentiēs nocumētū de-
siderat medicinā calidā: et si detur castoreū qđ de se est in
genere venenorum ipsum castoreum cor trahet mediante
appetitu sensitivo non vt venenum oppositum substan-
tie cordis: sed vt oppositū qualitatis male introducte p o-
pium: hec autē ratio non plus mōstrat qz q cor attrahat
ad se venenū: nisi sic quodlibz membrorū infirmū ad se tra-
hat oppositam qualitatem. p̄terea dato q cor quando
sensit nocumētum veneni frigidi virtute appetitus sensiti-
ui appetat medicinam calidam et ipsam ad se trahat: ad
huc stat questio quomodo illud venenū primū datū trans-
iuit ad cor. Quare dicendū videt q nullo mō cor ad se vn-
qz venenū trahit quoniā neq; inquantū simile est cordi q
nullā similitudinē cum ipso habet: nec inquantū contrariū
quoniā cor nunq; fuit talis dispositōis q venenū esset op-
positum illius: nec potes inferre ex hoc nullā esse oppositio-
nem inter cor et venenū: quoniā licet cor venenū nō trahat
venenū etiam licet non curat: neq; etiā vtroq; modo con-

tingat: est tñ dare aliū modū q̄ directe apparet oppositō et p̄
emptio māifesta: nā venenū qm̄ actiuū est a forma quā h̄z
p̄niciosaz et destructiuā cordis: q̄tq̄d t̄agit ī corpe hūano cō
uertit in illā speciē venenosaz et seipsū multiplicat inficien
do hūiditates nostri corporis venenosam naturā q̄ multi
plicata augetur virt⁹ veneni: nā dicitur in geometria q̄ ge
minā quātitas augmētatur virtutē vñ ex modico veneno as
sumpto p̄uertēte qd̄ t̄agit ad suū simile auget virt⁹ et mul
tiplicatur ita vt de facili p̄ modū contigui corporis cui⁹ extre
ma se tangūt attigit par de quātitate veneni ip̄m cor qd̄ e
tiā cū tangit p̄uertit ad venenū: et ex eo tunc spirit⁹ vitalis
nō h̄ns debitū organū in q̄ resideat: cedit forme veneni: et e
grediens de corde dimittit cor et corp⁹ sine motu: et hoc est
mors: cui⁹ signū ē q̄ illud cadauer si cōmedat: venenū effi
citur cōmedenti. Est tñ adhuc sciendū q̄ arterie cordis et ip
si vētricali cordis motu dyastoles et sistotes id est p̄ modū
naturalē attrahendi et expellendi quē h̄nt p̄tinue q̄nto tpe
vixit animal attrahit ad se circumstantē spiritū. ita q̄ etiam
arterie que ad cuti t̄minantur p̄ poros suos aerē exteriorē cō
tinentem attrahunt vsq̄ ad cor: et per easdem cor exuflan
do expellit calores: et fumos: ita q̄ si aer p̄tinēs nos fuerit
venenosus et pestilencialis p̄ ipsas arterias motu dilatiōis
attract⁹ cor inficit: et exinde egritudines pestilēciales p̄tingūt
nō q̄ arteria vel cor de sui natura venenū trahat: s̄ q̄ sub
specie aeris: et spiritus attract⁹ venenosus vapor ingredit̄.
et secundū hoc dixerūt sapiētes: q̄ ē venenū dormire seu de
gere sub arbore nucū et in ortu caulū: Et sub vmbra olean
di. Et balneari in aq̄s sub cui⁹ ripis oleander: aut alie ar
bores venenose crescunt.

Mariat enim Gallienus: de quodā qui se balneauit in
balneo calefacto de lignis excisis de cavernis serpentū: qui
mortuus fuit post exitum balnei: ex vapore illorum lignoz
cum quib⁹ balneū illud fuerat calefactum infectū venenos.
Et Aristotiles in libro de proprietatibus elementorum et

Planetarum dicit. q̄ tempore regis Philippi omnes mer-
catores transeuntes per quandā viam ad ciuitatem appli-
cabant quando erant in parte illius vie in qua duo mōtes
vnus hic et alter hinc existerant: statim moriebantur:

Et tunc Socrates parari fecit caueam vitreā in quam
intrans se illuc iussit portari ⁊ respexit duos serpentes vnū
in vno monte ⁊ alium in reliquo existentes qui aerem illius
loci inficiebant vnde morientes moriebantur

Rursus etiam dicit q̄ antiqui reges fecerunt puellā nu-
triri napello vt per eius anhelitū ⁊ amplexum coeuntes cū
ea morirentur: similiter in sentinis nauū et in cauernis pr-
fundis: et in locis inhabitatis et in locis fetidis pp̄ aerem
attractum habitantes venenantur.

Dicit namq̄ Auicenna in capitulo primo. q̄ nulla res est
magis inimica caloris innati: et cordis. quam magnus fe-
tor a quo subito spiritus vitalis a corde recedit: et quanto
cōplexio cordis et arteriarū alicuius hominis calidior fuerit
et rarior: tanto citius venenū tam bibitum q̄ respiratum
perimit et occidit: quoniā calidū cor plus attrahit q̄ frigi-
dum de anhelitu: ⁊ vie latiores sunt ī arterijs calidi cordis
q̄ frigidi: ita q̄ insquamus passeres non occidit pp̄ stric-
turam viarū ad cor. hominem autē sic: quia latiores hnt
vias per quas: facilius est transitus spiritus venenati: quā-
to venenum de sui complexione est calidius tanto deterius
efficitur dato in homie calidiori quia vtriusq̄ caliditas se
iuuat in vnū effectum sed exhibitū in frigidiori natura tar-
dat suum effectū. Verumtamen tanta posset esse caliditas
naturalis q̄ etiam venenū calidum superaret: et repelleret
et ipsius nocumentum phiberet: aut mortem: et inde est
q̄ multi homines venenati vno cibo et eadem quantitate
in eadem cena aliquis moritur: et aliquis euadit: et ali-
quis excorticatur: vel infirmatur: sicut ego quando-
q̄ vidi in quadam cena fuisse quatuor venenatos co-
medentes singuli ferculum venenatum vnum quorum

vn^o fuit mortuus statim: alius euasit omnino: reliqui v^o duo infirmati fuerunt ad mortē vsq: is v^o qui euasit animosus erat et calidi cordis: qui vero mortuus fuit minus calide complexionis: qui vero infirmati fuerunt calidiores erant nam q̄z ille qui migravit et min^o q̄z qui euasit: hoc autē nō aliter esse pōt nisi q: calor naturalis q̄ mouet ad formā vitę resistit in quantū pōt calori accētali tam febrili q̄z calidi veneni q̄z etiā calori aeris pestilenciali et calori estus et dię caniculariū que omēs calores mouēt ad incierationē et dissolutionē cōpositōz Vñ Auicen. dixit in capitulo primo. q̄ nihil ē qđ resistat q̄litatib⁹ malis et calori febrili plus quā calor innatus: adeo q̄ etiam venenis calidis repugnat non cōplexionaliter: sed formaliter: q: calor naturalis informatus: est regulatus ab ania nostra que mouet ad vitā mediā te calori naturali tanq̄ suo instrumēto: et ideo dicit q̄ omē opus nature est opus intelligētie id regentis: vñ signanter nature dicitur de calore tā a philosophis q̄z a medicis cum dicunt calor naturalis et nō frigiditas naturalis: et pporcionatur vt dicit Dorachius astrologus ad alcocoden id est ad constellationē et locū celi qui dicit dator vite. Venenum vero frigidum datū in cōplexione hominis frigidi frigiditate vtriusq̄ citius punit q̄z datū in complexionē calidiori. Sz si venenū fuerit de illis que a tota specie interimūt vt est nappellus et eius gūmi et fel leopardi et tyrus: tunc cōplexio bibentis venenū nihil impedit vel confert nisi p̄ tanto q̄ i calido hoīe vite sunt latiores ad transitū: in frigido strictiores

Capitulū quartū. De precustodia et cautela ne aut venena ppinentur aut ppinata non noceant.

Portet suspicantē aut timentē venerosaz potior nem vel cibū: vt vtatur regimine duplici. Primū est defensio cū cautela. Secundū est destructio assumpti veneni cū virtute: defensio vero cū cautela ē: vt añ cōmestionem sue mense corā suis ferculis et potib⁹ sint res discernentes et significantes fore venenū si fuerit: et horum

vnū est sicut contra serpentis que subant in aduētū. scilicet
napelli et thiri et sellis leopardi et non in aliorū venenis. Et
aliud quod ē lapis quidā nomine prassius qui est matrix et
palatiū smaragdi q: in ipso inueniūt. est aut viridis habens
viriditatē spissam sicut prassiū: et inuenitur aliquā cū rubeis
guttis: et aliquā cū albis: expertū est q: p̄seruat reges a venenis
nā si lapis ille sit in mēsa in q: venenū ponit ad presentia ve
neni nitorē statim amittit: et ipso ablato nitor: reuenit: de hoc
lapide dicitur i epistola Esculapi philosophi ad Octavia
nū: q: ipse timet venena et prelia: Vñ et Alexander macedo
in prelijs sepe habebat: cūq: de india reuerteret se lauās in
euftrate deposito cingulo in q: lapis erat suspensus: serpens
quidā illum morſu abscidit: vomitq: illū in eufratem: et de
hoc dicunt. aristo. mentionē fecisse in libro de natura serpē
tum. Aliud etiā est qd scriptū est in libro. regum persarū: q:
si sculpire feceris in lapide ematitis vix genu flexū cinctum
serpente: cuius caput teneat dextera manus: et caudā sini
stra: posuerisq: lapidē hunc in annulo aureo: et sub lapide
posueris radicē serpentarie tritā: portauerisq: hunc annulū
ab omni veneno p̄seruat: qd quidē qñq: ego p̄parari feci: et
ad predictū vsus seruauī. Caveat etiā: quis ne vasa quibus
ipsorū vinū defertur vel tenet stent discoopta in celarijs vi
ni: neq: vinū discooptus: qm̄ naturalit̄ om̄e aīal venenosus
lambit vinū et vasa vini: et qñq: in eis suffocata sunt inue
ta. Caveant etiā fercula et pot⁹ et cōfectiones sapes habē
tia dulcissimos: aut cōtrariarissimos et disuetos et diuersos
rū sapororū: qm̄ in istis cōsueuerūt celare venenū. Smarag
dus etiā optimus: qui si buſso intueatur: expertū est: q: ipsi
us oculi crepitant ad presentia ipsius: si teneatur in mensa
venena debilitat: et si in ore teneatur venenū virtutem infi
ciendi dimittit: et si detur tritus in potu post venenū p op
time a morte deliberat: et si eius quātitas. ¶ ij. qd ego qñq:
sum expert⁹ et Auenzoar hoc inuenit. vt in libro translato pa
pe Bo scriptū est Comedat etiā sepe añ om̄e cibū castane

as cū ficubus siccis aut ruta cum auelanis et nuces vtrides
cū ruta: aut ficas nudes cū ficubus siccis: aut calamentū
recens vel siccū in fritellis: aut radicē diptami trita et cū vi
no potatā: precauet etiā ab omni veneno bibisse ieiunū ciatū
vini puri optimi in q̄ tpe musti in vna mēsurā duo serpentes
vini fuerit suffocati: p̄seruat etiā q̄d ē exptū vt omni ma
ne accipiat. 3. ij. de tiriaca que dicit̄ teria sigillata: fit aut sic
Recipe baccarū lauri. 3. iij. terre sigillate. 3. i. terantur et
cū melle despumato lib:ā vnā cōficiant: et reponatur in
vase vitreo: et sumatur ex ea omni mane. 3. ij. **D**estructio
vero assumpti veneni fit ita Nam si scitū fuerit de specie ve
neni tunc destruat p̄ medicinā appropiata illi veneno que
bezoar vocatur: et de hoc ego singulare faciā infra capitū
lū ad cognoscendū vnumq̄q̄ venenū p̄ signa ppria: et ibi
docebo virtutes bezoarticas Si vō ignoratū fuerit venenū
aut medicus fuerit absens: et dubitatū fuerit de veneno cu
iuscunq̄ fuerit speciei: tūc statim butirū et aqua calida simul
dissoluta bibant: et cogatur euomere: et post vomitū pac
tum cū butiro iterū cogatur vomere cū aqua et cū melle: et
mundificato stomacho statim tiriaca magna exhibeatur cū
decoctione vini in q̄ bulite sunt radices diptami: et sit de ti
riaca dragme due: et de vino vncie due: et non cōmedat vs
que ad horas septē: peractis vō septē horis nutriet̄ rebus
ventosis cū ficubus et cū vuis passis et cū auelanis et iure
galline p̄guissime vel angui annalis vel edi. **Q**uod si in
intestinis ardor vel dolor sentit̄ aliq̄s tūc clistere iniciat̄ fac
tum aq̄ mellis dissoluta cū adipe anatis: vel adipe galline:
et p̄iecto huiusmōdi clisteri: iterū clisterizet cū lacte ovino ca
lido q̄ p̄iecto cibetur iure de q̄ supradictū est. Si vō adhuc
morsio dolor vel i stomacho vel i intestinis remāserint: tūc
modicū balsami dissoluti i lacte trita vnū ciatū detur i po
tu: hec enī liberāt venenatos: si cito adhibeāt q̄ dicta sunt
Si vō morsus aut gladius fuerit venenatus: statim sup̄ mor
sum aut supra vulnus gallia viua euiscerata supponatur

et reiteretur vina: aut ore alicui⁹ sclau⁹ vel serui suga⁹ loc⁹ et
et os serui abluatur sepe cū vino in q̄ diptam⁹ fuerit coct⁹
dein tiriaca magna loco supponat: et cū tiriaca fuerit eric-
cata: itex alia recēs ponat donec loc⁹ nō plus tiriaca ericcat
Si vō loc⁹ morsus siue vuln⁹ venenaz fuerit siccū: tūc
tiriaca nō opponat: s̄ loco tiriace lactucella sup vulnere al-
liget: et innouet tociens q̄ ad loc⁹ fuerit hūefact⁹: et tūc san-
tas erit introducta: q̄ntū et tiriaca ericcat: tū et lactucella
humectat. Amplius intelligat vestre reuerentia sanctitatis
q̄ septem sunt herbe: quarū cuiuslibet natura vniuersalis
cuius interest speciem cuiuslibet plāte singulari et specifica
virtute dotare: nō a cōplexione elemētari q: calida vel q: frī-
gida vel q: sicca vel q: hūida: s̄ q: talis et a natura: vel me-
diante stella sic dotata: donauit virtutē liberādi a veneno-
sis. cibis et potib⁹: et letali veneno ex vulnere siue morsu: Pri-
ma q̄ ē ipicon q̄ alio noīe herba dr pforata: quā Achilles
oraculo Apollinis i exercitu troiano⁹ d̄t inuenisse: vt Plini-
us ait Scda est vincetoricū. Tertia enula Quarta raffan⁹
Quinta diptam⁹. Sexta aristologia lōga et rotūda. Septi-
ma lactucella: q̄ vnaqueq; d̄t eq̄polere tiriace: ita vt vul-
nerib⁹ venenosis succus alicui⁹ p̄dictaz dat⁹ in potu vul-
nera veneno infecta purget et saluet: et p̄ istū modū oēs an-
tiqui talia curabāt vulnera anq̄ tiriace haberēt noticiam
Morsus vō ab animalib⁹ venenosis curat quēlibet p̄dictaz
tiriaca morso loco supposita. Venena vō bibita curat pul-
uis fact⁹ ex q̄libz p̄dictaz: dat⁹ i potu cū vino vel aq̄ melli-
ta. Dicit p̄terea Auicena: q̄ sterqus galli bibitū cum aq̄ statū
p̄ vomitū omne venenū educit. Et lac asine cōmestū phibz
virtutē p̄fundari veneni: ita qd̄ i q̄ prandio vel cena asino⁹
lac fuerit bibitū vel cōmestū nullū p̄et napellū possit noce-
re venenū. **T**iriaca aut omni veneno cōplexionali et speci-
fico et napello directe opponitur et cōtrariatur s̄m totum
speciē id est secundū bonā p̄mixtionē medicinaz que intrāt
confectione artificiali tiriace a qua resultat quoddā diuinū

et formale destructiuū omnis veneni vt infra in speciali dicetur. detur autē de ipsa .3. i. vel iij. tribus diebus continuo quia toricū resoluit et sudorem puocando liberat. **T**ertia etiā sigillata aut in amestide aut p^r amestione bibita vel cōmesta hāc hz ppetatē q si venenū inueniat i stomacho ipsum per vomitum expellit. Si vero post eam venenū exhibeatur nunqz permittit per corpus perambulare ita vt deniqz cor defendat et eius humiditates custodiat: quare reges et principes de partibus orientalib⁹ et meridionalibus vbi scilicet exhibent veneno claudestino vt omnes moriantur hec pernicies et nefandissimū peccatum: accepit originem et inualuit cotidie vsqz nunc semp in suis cenis et p^radis dñs teriā cōmedunt sigillatā et ideo sigillo regum talis terra sigillabatur: ideo terra sigillata est vocata: nunc aut perit fides sigillorū qm̄ tam in legalis qz elegans ad nos sigillata portat. Et est sciendū q raro et experientia hoc testatur. Dicitur in libro diuisionū q ad venenū napelli parū tiriaca aut nihil pdesse videtur. Quia pp^r ad aliud rimediū p^rosus ē confugiendū vt non in tā pauco t^rpis spacio in q necesse est napelli virtutē ne ad cor transeat impedire p^rep^r nere artē medicie i specie tiriace qd ē q si n̄ citissime ipediat morit hō i vna die vel i trib⁹: s̄ de hoc infra dicet vbi singulares medicinas bezoarticas ad singulare venenū inducā.

Capitlū quintū De signis et curis cuiuslibet et singularis veneni p^rpinati. et primo de argento viuo.

Argentum viuū qui sumpserit dolorem ille p^rcietur intestinorū et laterum aut grauedinem et ad vltimū perducit ad epilensiaz vel ad apoplexiam et tunc cadit et interficit. Quod si fuerit extinctum vel sublimatum corrosionem facit intestinorum et morsuram et fit grauedo lingue et stomachi et apostematur cor et moritur Et eius cura est clistere cum adipe anatis vel butiro et dein reiteret cū aqua mellis. et si fuerit creditum q fuerit extinctū vel sublimatū vomitus puo

retur et hoc statim anteq̃ ad intestina descēdat: qm̃ tūc pe-
nitus intestina excoctaret et sanguinē exire faceret et tenas-
monē induceret: tunc enī clisterib⁹ solū esset intendere et ex-
pedita argenti euacuatiōe erit intendendū ad accētia dere-
licta que tria esse consueuerūt: vnū mala complexio humi-
da et frigida in intestinis. secundū est debilitas cordis ⁊ tre-
mor. Terciū vulnera in stomacho vel intestinis. Et primo
opponem⁹ nos cū reb⁹ asportatiuis stipticis et calidis et de-
siccantib⁹: dabim⁹ ergo tunc mirram et castoreū decoctam
in vino et saluā et rutam tritā et cū aqua in q̃ nuces cipres-
si sint bulita potui ppinabimus. Et ad secundū op pone-
mus nos cū exhibitōe dyamargaricon et dyamusci ama-
ri. Et tercio opponem⁹ nos cū medicinis sigillantib⁹ vul-
nera assumptē p̃ clistere si fuerēt vulnera in intestinis. i po-
tu si fuerint in stomacho: et horū suma erit trisera mior aut
vinū rubeū in q̃ mirabolani cocti fuerūt ⁊ si vrina fuerit re-
tenta ex potu argēti viui tūc ponem⁹ eū in balneo aque ca-
lide ⁊ postea supponem⁹ vesice spongiā infusam i decoctio-
ne iuniperi et seminis apij plurib⁹ vicibus et dabim⁹ i po-
tu vinum purū optimū in q̃ bulita fuerit radix ciperi: ⁊ vn-
guem sumen et testiculos cū oleo rutatio et iunipero: et ei-
us bezoar est costus.

Capitulum septimū De gipso.

C Vi datū fuerit in potu Gypsum ille habebit diffi-
cultatē anhelit⁹ et frigiditatē in stomacho ⁊ stip-
ticitatē ventris et labia alba vt mortificata ⁊ ei-
us cura erit vt bibat aquā calidam cum butiro et euomat
deinde bibat iterū aquā calidā cū melle: et euomat: ⁊ postea
detur sibi in potu metridatū. 3. ij. cū optimo vino et si stip-
ticus remāsit clisterifetur cū adipe anatis et oleo vngatur
venter cū oleo de cherna: et eius bezoar est stercus murē tri-
ta et bibitū et detur ex eo cum vino. 3. i.

Capitulum octauū de scoria eris

Atum cui fuerit in potu Scoria erit multū ille as-

D sellabit aut vomet et cū dolore et pūctione in intestinis et stomacho et eius cura erit balneū i q̄ bulita sint capita hircorū vel lunace: et dare i potu succū menthe: et ungere stomachū et ventrē cum oleo rosato calidito: et eius bezoar ē succ⁹ accori bibat. 3. ij. et cum vino.

Capitulum nonū. De Scoria ferri

Ferri scoria cui datū fuerit aut eius erugo: ille exiccatur cottidie et venter adheret renib⁹: et marasmodū patit⁹: et eius cura ē humectare totū corp⁹ cū balneis i quib⁹ testudines sint bulite et clisterisē venter cū decoctione pedū edorū aut cū aq̄ maluanisci et comedere butiri recens et iura pigua: et eius bezoar ē lapis magnetis tritus et dat⁹ i pillulis cū tantūde de succo mercurialis et blit in modū pillolarū: et sit dosis magnetis in vice. 3. i.

Capitulum x. De lapide magnetis.

Lapis magnetis n̄ psolat⁹ cui datus fuerit ille effici cū lunatic⁹ et melancolicus aut heroic⁹: et eius cura est vt de i potu et limatura auri et fragmenta smaragdi simul añ 5. cū vino et clisterisē cū lacte ouino et oleo de amigdalibus dulcib⁹: et ē bezoar eius smaragdus trita et data in potu tribus vicibus in nouē diebus.

Capitulum xi. De Lapide lazuli.

Non lot⁹ lapis lazuli cui fuerit i potu dat⁹ ille patietur subuersionē stomachi et tristitiā et solitudinē et eius cura est bibere lac recēs mulctū asine omni mane vsq; ad dies. vij. et comedere auiculas assatas in veru: et ei⁹ bezoar ē carabe tritū ʒ. ij. et datū in potu cū vino.

Capitulum xij. De arsenico sublimato.

Datū cui fuerit arsenicū sublimatū ille patietur exco-riationē intestionū et stomachi et arsurā et dolores mordificatiuos et siti et linguas hēbit ericcatā et expuere nō poterit et demū sincopi patiet⁹. et eius cura ē vt bibat butirū cū aq̄ calida i q̄ semina rape sint cocta: et euomet: et clisterisē et dein cū oleo de amigdalibus dulcib⁹ omni die bis

et cibetur iure galline pinguissime. et eius bezoar ē cristallus
trita subtiliter et data in potu. 3. i. cū oleo de amigdalibus dulci-
bus: et si nō fuerit sublimatū erunt accidentia remissiora et
cura eadē. **Capitulum. xij. De Litargiro.**

I targaritū cui datū fuerit ī potu ille nō poterit ege-
re et p vomitū emittet et qd insueuerat p secessum
et eius cura ē cura colice p clistere iniectū factū ex
aqua mellis et adipe galline vel anatē et dare in potu oleū
amigdalarū dulciū et cōmedere ficus siccas an cibū et inun-
gere stomachū cum succo apij et ventrē cum butiro: et eius
bezoar ē semen cherue tritū et datū in potu. 3. ij.

Capitulum. xij. De cerusa.

C ui datū fuerit cerusa in potu ille patiet vomitū
albū vt cerusa et dentes nigros et dolorē ventris
grauatū et egeret sanguinē et hēbit tenasmonē: et
eius cura erit vomitū puocatū cū aq ī q semina rape et attri-
pulis sint bulita et dein clisterisare ventrē et cū brodio cau-
liuz coctorū et oleo sine sale et dare ī potu metridatū aut ti-
riacā cū optio vino. et eius bezoar ē potū vini albissimi pu-
ri ppe inebriationem.

Capitulum. xv. De calcucechumenon id ē viride eris.

C alcucechumenon id ē viride eris cui datū fuerit ī po-
tu ille oblationē et suffocatōez pulmonis et āhelit
hēbit et qsi nō poterit respiraret patiet solutōez cō-
tinuitatē et iteriorib⁹ et vulnera et vlcera ī intestinis et pūc-
tiōes corrosiuas: et eius cura erit statū cū vomitu pcurato
cū butiro et aq calida et sepe reiterato et dein inicere clistere
factū cū lacte asinino et oleo de amigdalibus dulcib⁹: et dein
dare ī potu de ira sigillata. 3. i. cū vino albo et dein si nō pfert
fiat balneū ī tina: vbi sit oleū oliuaz ī tāta qntitate q atti-
gat ad stomachū et ei⁹ bezoar ē cristall⁹ rubens trit⁹ et dat⁹
in potu cū vino. 3. ij.

Capitulum. xvi. De plūbo vsto.

L umbū vstū datū cui fuerit ille nō pōt loq et morit suf-
focat⁹ et vox ei⁹ nō audit nisi sicut plūbuz: et ei⁹ labia et

signa plūbina sunt: et eius cura ē dare in potu tiriacā mag
nā. 3. ij. omī die vsq; ad quinq; dies cū aq̄ mellis et induere
pelles vulpinas vel ouinas nouas ⁊ inungere ventrē melle
vel asine calide et reiterare introitū sepe: et eius bezoar sunt
grana citronorū mundata et trita et data in potu cū vino
Decocto dulci. 3. ij.

Capitulū. xvij. De azuro aut minio aut zenabrio

Azum cui fuerit azurum aut minium aut zena-
brium pacietur vomitum et ventris stipticitates
et in vomitum discernetur per colorem vnūq; ipso-
rum et cura oīm p̄dictorū est eadē: detur ergo i potu buti-
rum cū aqua calida in q̄ semina rape sint bulita et euomat
post vomitū spontaneū: dein clisterisē cū aqua mellis et o-
leo: et eius bezoar est spodiū qd̄ fit de eboze cōbusto datū in
potu cum vino. 3. ij.

Capitulū. xviij. De realgare.

Ralgare cui datū fuerit i potu: ille patietur siti et
exiccatōez et excitationē et consumptionē humidi-
tatis ita q̄ nisi ei succurrať aut mouť aut palitic⁹
et attractus remanebit. Ego vidi et curavi iuuenē cui datū
fuerit cū epate porci affato realgar tritū et euasit mortē ab
eo et remāsīt circa omīs iuncturas quasi immobilis ex nimia
siccitate. et eius cura ē vomit⁹ cū butiro et aqua calida se-
pe iterat⁹ et clisteria cū lacte asinino iterata et dare in ma-
ne in potu omī die. 3. v. de lacte asinino et cibare eū surbi
cōnib⁹ pinguib⁹ et ungere totū corpus ex oleo de amigda-
lis dulcib⁹ et sedare siti ipsius cū iulep: et eius bezoar ē oleū
de nucellis pini datū i potu statī vel i p̄mo die. 3. iij.

Capitulū xix. De cicuta.

Datus cui fuerit in potu succ⁹ cicute ille sensum p̄det et
stuporē sibi inducit: et ex eo socrates ab atheniensib⁹ fuit
interempt⁹: et eius cura ē in potu sumere tiriacā. 3. ij. distē-
peratā cū decoctione diptami. et eius bezoar est gentiana
trita et data in potu. 3. ij. cum vino.

Capitulum. xx. De succo titim alorū.

Itim alorū succ^o cui dat^o fuerit ille patietur fluxum ventris et vomitū et accidētia colirice passionis: et eius cura erit tiriaca magna cū vino in q^o diptam^o fuerit bulit^o: et eius bezoar ē munia trita et pota ea cum vino. 3. i.

Capitulum. xxi. De succo cucumeris asinini.

Sinini cucumeris succus dat^o cui fuerit in potu ille patietur excoiationē in gutture et solutionē ventris et dolorē intestinorū: et eius cura ē tiriaca magna cū decoctione baccarū lauri et melle. 3. ij. et eius bezoar est succus mente vnciam vnā

Capitulum. xxij. De succo vsnee.

Snee succus cui datus fuerit ille patietur decursum humiditātū supfluarū ad os et guttur ita ut strangulari videatur pp^t quod hec verba strangulato: ad hyp. id est lupi vocatur: strāgulat enī lupos ipsam cōmedentes: et eius cura sumere ī potu de terra sigillata statim. 3. ij. cū aqua calida et euomere: deinde post illud accipere de tiriaca. 3. ij. cū vino decoctiōis genciane: et eius bezoar est aristologia longa.

Capitulum. xxij. De radice bothormarien.

Bothormarien radix aut succus cui dat^o fuerit in potu ille patietur strangulationē. et quasi suffocationē pp^t qd vocatur panis porcorū: et eius cura est bacce lauri trite. 3. ij. dare in potu: et eius bezoar est piper album tritū. 3. ij.

Capitulum. xxij. De succo coriandri.

Alius cui fuerit succus coriandri ille patietur quasi destructionē intellect^o ac sicut ebrius videatur et tandē moritur stupideret eius cura est tiriaca magna. 3. ij. cū optimo vino: et eius bezoar est herba que dicitur vicetoricū data in potu. 3. ij.

Capitulum. xxv. De succo mandragore.

c i.

Andragore succus aut poma eius aut radix eius
cui data fuerit i potu ille rubore in facie et i oculis
et stupore in mente: et mente alienatione et amentia
et sompnu profundu patietur: et eius cura erit sumere i potu sta-
tim tiriaca magna distempata cu optio vino et tardare es-
tione p die una et bibere optimu vinu puru et odorare a-
ceum forte. et eius bezoar est radix rasani comesta omni die
usque ad tres dies cum pane et sale.

Capitulu. xxvi. De succo papaveris nigri.

Succus papaveris nigri cui datus fuerit ille patietur
stupore mente et dormitatione. et hebetia sicut il-
li q oleu comedunt. et eor cura e bibere tiriaca
magna et dyacostoreu aut oppopira aut pfectione de ana-
cardis. 3. ij. cu vino et eius bezoar e alleu crudu comestu.

Capitulu. xxvij. De Opio.

Opium cui datu fuerit in potu ille si cogat vomere
apparebit odor opij i vomitu et erit hebes et pi-
ger et dormitans absq sensu. et no intelliges neq
sentiens et si no succuratur ei morietur: et eius cura est potare
potentissimu vinu et fricare extreia cu nitro et sapone et p-
vocare sternutatione cu pipere intro misso i nares: et eius be-
zoar e castoreu tritu et datu i potu cu vino. 3. ij.

Capitulu. xxviij. De succo Scamonee.

Si succus scamonee datu fuerit i potu: ille patietur
cordis defectu et sincopi et siti et extenuatione et dis-
senteria et febre et eius cura e potare aqua ordei se-
pe et ingredi balneu aque tepide: deiu potu illud bibere sirupis
rosatu et buglosatu tota die et provocare sompnu et odorare
nenufar. et rosas et mirtu et cibari cu cibo facto cu sumach
vel berberis et emplastrare ventrem et stomachu cu pulpis ci-
conioru. et eius bezoar e herba q vocat ribes et eius succus.

Capitulu. xxviij. De apio risus.

Apium risus cui datu fuerit in potu ille facit hoies
extra mentem et continue ridere. ppter hoc vocat api

um risus. et eius cura ē provocare sompnū cū potu boni inebriantē. et eius bezoar ē succus melisse cū aceto dat⁹ i potus

Capitulū. xxx. De succo cherue:

Succus cherue cui dat⁹ fuerit i potu ille patiet^r vomitū et dolorē vētris: et ei⁹ cura erit tiriaca magna data i potu. 3. ij. cū vino optio calido. et eius bezoar ē ipericon.

Capitulū. xxxi. De succo napelli.

Napelli succus siue eius fruct⁹ siue de eius substantia cui dat⁹ fuerit ille in spacio vnus diei aut triū moriū et patiet^r ante hoc syncopum et defectū cordis et denigrationē et defuscationē paulatine oīm mēbroꝝ: et deinde tumet totū corp⁹ et oculi eius foras pminēt. et linguā in ore stinere nō p̄t. Succurrať ergo i instāti dando ei teria sigillatā distēmpatā cū butiro et aq̄: et euomat et exhibeat smaragdus optia trita. 3. ij. cū vino et sup cor ponat sericū tinctū in grana infusus in succo buglose et aq̄ rosata et reteretur. et deinde serui sugant cū ore extremitates corporis: sed ipsi moriētur nisi acceperit de smaragdo: et eius bezoar est mus quia nascitur i radice napelli: epiccatur et datur ex eo in potu dragme due.

Capitulū. xxxij. De succo oleandri.

Ei succ⁹ oleandri et eius cornua vel eius cortex data fuerit i potu: ille patiet^r syncopi et tribulationē cordis et anxietatē: et eius cura ē sumere dyacostoreum datū in potu. 3. ij. et eius bezoar ē graui iuniperi i q̄ntitate. 3. ij. cum vino.

Capitulū. xxxij. De succo mezereon.

Mezereon succus cui dat⁹ fuerit i potu ille patietur fluxum ventris et siti et anxietatē et excoriationē intestinorū. et eius cura erit sirupus rosatus cū aqua o: dei: et odorare fructus frigidos et odoriferos: et eius bezoar est origanū assatum et bibitū.

Capitulū. xxxij. De succo ellebori.

c ij

Lebori succ^o aut radix eius cui dat^o fuerit ille pa-
titur strangulationē gutturis et prefationē: et for-
tassis suffocat subito: et ideo vocat strangulator
carnis: et eius cura ē sumere in potu statim aquā mellis et q̄es-
cere in loco sepato: et deinde detur bezoar eius quod ē flos
nenufaris siccus et tritus. 3. ij.

Capitulum. xxxv. De alfesira.

Alta alfesira cui fuerit ille patietur excoiationē ven-
tris et vomitū: eius cura erit dare in potu aquā
mellis et deīn tribuere citonij assati: et eius bezo-
ar est anagallus.

Capitulum. xxxvi. De succo buionie.

Buionie succ^o cui datus fuerit ille patietur scothomi-
am et stoliditatē et angustia spirit^u: et eius cura
erit tiriaca. 3. ij. cū vino decoctionis enule: et eius
bezoar est piper.

Capitulum. xxxvij. De cornibus spice.

Pice cornua cui data fuerint patietur tortionē ven-
tris et nausēā: et ei^{us} cura ē tiriaca. 3. ij. cū decoctio-
ne vini in q̄ diptam^o sit bullitus.

Capitulum. xxxviij. De cornibus oleandri.

Oleandri cornua cui data fuerūt aut q̄ cōmederit
assaturā in vern exciso ex oleandro aut q̄ dormie-
rit sub umbra oleandri: aut q̄ bibit aquā flumis
sub cui^{us} ripib^{us} crescit oleāder cui^{us} copia ē in isula sardinee:
et ego expe^{ct} suz illd^o et vidi. patietur extuacionē et amentia et ru-
gitū ventris et si balneū fuerit calefactū ex oleandro: balnea-
tus sincopi patietur in balneo. et ei^{us} cura et bezoar dicta sunt
supra in capitulo de succo oleandri.

Capitulum. xxxviij. De cornibus bedeguar.

Omnia bedeguar cui data fuerit i potu: ille patietur
difficultatē transglucinēdi et eius cura ē labere oleū
de amigdalibus dulcib^{us}. et ipsius bezoar sunt mora-

celsi.

Capitulum. xl. De anacardis.

Alacordos q̄ assumpserit ille patiet̄ in censione in
guiture vehementē. ⁊ qñq̄ inflabū et acutā facies
egritudinē et mētis alienationē: et eius cura ē cū re
bus vinctuosis sicut oleo amigdalino sissamino et butiro
et lacte et iurib⁹ gallinarū: et si dolorē habebit in intestinis
tunc pueniēs est balneū et si inducāt febrī acutā tunc ē pue
niens vti attenuāte dicta et frigida et hūida: et si fuerit mē
tis a'ienatio puocei sompn⁹ cū semine lactuce et papauere
s bo: et eius bezoar sunt grana pini torrefacta et comesta.

Capitulū. xli. De nucibus et auelanis.

Noces ⁊ auelanas rancidas q̄ cōmederit ille patie
tur accidētia mala. scz nausēā et deiectionē appe
titus et vomitū et debilitatē virtutū animalū:
et eius cura erit rob citoniorū et rob pomo:ū. Et si accide
rit ei eructatō hūis odorē lini putrefacti tunc posset mori: et
tūc cura erit dyaciminū vel dyaperion: et de eis vinū purg
et fomentetur stomachus cū oleo nardino.

Capitulū. xliq̄. De malo castoreo.

Castoreum malū cui in potu datū fuerit ille patiet̄
clamorē et rixam et dolorē: et linguā hēbit foras
p̄minentē et febrē. et eius cura erit vomit⁹ cū bu
tiro et aqua mellis donec vomit⁹ minime habeat odorē ca
storei: deinde detur i potu rob mororū aut limorū. et eius be
zoar sunt semia coriandui assata et trita. 3. ij.

Capitulū. xliq̄. De malis fungis.

Fungos malos q̄ comederit et p̄cipue q̄ nati fue
rint sup ferro aut sup anabula vel malo f̄re vel in
locis termaz ille puocabit̄ do'ore maris et do'o
rem patiet̄ i pectine et p̄hibetur ei vrina et do'ores habebit
in ventre: et si odorauerit malū fungū et tubera mala patie
tur eplēciā: et fortassis moriet̄: et añ il' d̄ erit ei p̄pinandū
vinū optimū in q̄ piper n̄ grū sit bulitū: et deinde clisterisa
re ipm cū aq̄ mellis et sale: et fomētare f̄mur cū oleo na: di
no: et eius bezoar qñ decoquūtur fungi aut cēmedunī: sunt

pra incisa infracta et simul decocta et bezoar post comestione ipsorum est alleum crudum.

Capitulum. xxxiiiij. De nucce vomica.

Vcem vomica qui biberit vel comederit ille habet vomitum pessimum et dissolutionem virtutis: et eius cura est robur citoniorum et mirri et potus alti vini: et eius bezoar est cortex citri.

Capitulum. xlv. De colocynthida.

Colocynthida solitarie nata in arbore sua quam comederit ille venenum letale sumpsit: et nisi succurrat ei subito morietur in tercio die: et eius cura et bezoar simul et semel est sinaragda optata trita et data in potu. 3. ij.

Capitulum. xlv. De fico pharaonis.

Ficus pharaonis qui comederit ille statim patitur febrem et fractionem totius corporis et videbitur ei quod sit ydropicus. et hoc ego vidi in sardinia in indicatu galurii: ubi istarum ficum est abundantia. quod quoniam una comederat patiebatur trinam febrem: et quod duas: et quod tres patiebatur trinam febrem: et ut plurimum iste febres erant terciane: et cura eius est aqua ordeii parata aut serum caprinum. et eius bezoar sunt grana siue semina cucumeris mundata trita et data in potu dragme due.

Capitulum. xxxv. De semine iusquiami.

Semina iusquiami cui data fuerit in potu ille patitur ebrietatem et mentis alienationem et stuporem et immobilitatem omnium membrorum: et eius cura est piper longum tritum et datum in potu. 3. ij. et eius bezoar sunt grana fisti corum comesta vel bibita.

Capitulum. xxxvi. De granis cochognidij.

Rana cochognidij cui in potu data fuerint ille patitur vomitum et fluxum ventris et tribulationem in stomacho: et eius cura est tiriaca magna. 3. ij. cum vino et bezoar eius amigdale amare.

Capitulum. xxxvii. De bacca lauris rancidis.

Accas lauri rancidis qui comederit ille patietur acci-

bēlla q̄ patit̄ q̄ cōmederit nūces rācidās: et cura ei⁹ et bezoar erūt similia.

Capitulum. l. De cataputia.

Atapucias ille qui comederit patit̄ accidētia q̄ patitur ille q̄ biberit girasolē q̄ superius dicta ē cherua et cura eius et bezoar sunt eadem.

Capitulum. li. De semine Urtice.

Urtice semē q̄ cōmederit ille patiet̄ gutturis et oris et ligue excoctationē et arsurā et ardorē in mictu et ei⁹ cura erit oleū amigdalā dulce potare: et eius bezoar sunt grana citoniorū trita et potata cū aqua calida.

Capitulum. lii. De semine papaveris nigri.

Papaveris semina nigri q̄ biberit vel comederit ille patiet̄ accētia q̄ patit̄ q̄ opit̄ sumpserit licet remissiora et cura et bezoar idem sunt.

Capitulum. liii. De semine ellebori.

Ellebori semē q̄ biberit vel cōmederit ille patiet̄ accidētia q̄ patiet̄ q̄ succū aut radicē ellebori biberit et cura et bezoar est una.

Capitulum. liii. De semine cicute.

Cicute semē q̄ biberit ille patiet̄ accētia ille q̄ passus fuerit q̄ succū eius biberit et licet magis remissa et cura et bezoar eadem sunt.

Capitulum. lvi. De semine humidi coriandri.

Humidi coriandri q̄ semina comederit vel biberit ille patiet̄ accidētia similia q̄ patit̄ q̄ succū eius biberit et eius cura et bezoar sunt eadē.

Capitulum. lvi. De semine serpentarie.

Serpentarie semē q̄ biberit ille patiet̄ stridorē et pūctiōez gutturis et dentiū et sup̄ extuatiōez et feruorē et ei⁹ cura ē butiri recēs bibiti: et eius bezoar ē succ⁹ farine ordeī decoctē i aq̄.

Capitulum. lvii. De morsib⁹ aut pūcturis ab aliq̄bus animalib⁹ venēosis.

Liquis vero si morsus fuerit aut punctus ab aliquo animali venenoso et ignoret cuius sunt pūcturas

c. liii.

tunc stringatur loc^{us} pūcture et ponatur sup ipm vñtose cū
scarificatione: et sugat loc^{us} cū ore seruorū et dein sup locū po
nant cancri triti: q^{ui} si loc^{us} venire ceperit ad corruptionem
abscindat membrū si fuerit loc^{us} aptus: aut membrū aptū
abscissioni. q^{ui} si nō: cauterifetur: nā qñ ceperit locus denigra
ri aut putrefieri erit signū q^{ui} pūctura fuerit animalis pñcio
si: dū aut nō incepit tendere ad putrefactionē et corruptionē
quāuis sit vehemētis doloris cū non dū sit ei velox pambu
latio in corpore non est malū: nisi punctura fuerit iuxta cor
aut iuxta arteriā magnā.

Capitulū. lviij. De morſu vipere.

Mordicū vō quē vipera illi ſuma medicinarū et
bezoar ē ei tiriaca magnā: et fortaffis cōfert me
tridatū et medicamē de aſſa fetida et butirū vetus
et medicamē de herbo et comestio alleorū et pot^{us} vini puri.

Capitulū. lviii. De morſu Scorpionis.

Mordicationi aut Scorpionū confert vaporatio
olei et alleorū et tiriaca dyasseſſerō et oleū antiquū
linitiū: et eius bezoar est scorpionis corpus contri
tum et superpositū loco.

Capitulū. lxi. De morſu araneorum.

Confert aranearū mordicationi succus pomorum
aut pīrorū aut appositio ferri frigidi iterati: et ei
us bezoar est endivia.

Capitulū. lxi. De morſu rutele.

Rutele autē mordificationi cōfert balneū calidum
valde et ſepeliri in arena aut cinere calido et bibere
puluerem de nigella.

Capitulū. lxij. De apium morſu.

Punctere aut et mordicationi apium confert epichē
ma cū bolo armeno et aceto et camphora et qui
manus ſuas et faciē ſucco malue abluerit nō pū
getur ab apibus.

Capitulū. lxij. De mordicatione animalium

Dentes autē et aculeos si mordentia animalia in lo-
cis moris dimiserit: tūc oportet ut loc^o fricetur
cū oleo et cinere suavis: Et dein fiat emplastrū su-
p^{er} locū exfermēto cū oleo: et sic aculei vel dētes venēosi edu-
centur.

Capitulū. lxiij. De morſu canis.

I aut aliq^s morſus fuerit a cane et dubitetur v-
trū fuerit rabiosus vel nō fricetur buccella panis
sub loco morſure: et dein illū exhibeat alijs cani-
bus quē si renuerit rabios^{us} erit: si v^o comederit mīme Sig-
na aut q^d sit rabiosus p^{re} hoc sunt q^d canis linguā suā p^{ro}-
ciat extra. et intromittat caudā suā int^{er} coras suas et rau-
cam habeat vocē. et q^d abhorreat sanos et viros et q^d mor-
beat domios dom^{us} sue et oēs qⁱ ei obuiant et fugiāt ab ipso
canes. et q^d morſus ē nisi p^{re}caueat et curetur infra. xl. canicu-
lares dies efficiet ydrosiothic^{us} id est timēs aquā q^d ē qⁱ p^{ro}-
pter rabiē efficitur siticulosus et appetit ad aquā et cū videris
eā ymaginabit^{ur} canes eē in aq^{ua} et moriens siti p^{er} timore ima-
nium canū fugiet aquā et tunc nō est spes salut^{is} et cū p^{re}-
cedit in egritudine efficitur et ipse rabidus et emitteit sperma in
pollutōe sua et in modū catulorū et q^uncunq^{ue} egerit flegma
in modū catulorū q^d ē qⁱ imaginatio cōtinua quā habz de
cane sigillat i hūditatib^{us} suis figurā canū Et scias q^d si e-
quus et mulus et asin^{us} et simia et hō patiūt^{ur} rabiē circa
maximū frigus aut circa maximū calorē: et eius cura ē v^o
sup^{er} locū morſum ponāt^{ur} v^{er}ose cū sacrificacione: et ponā-
tur desup^{er} aleū siue cepe tritū et affectū cū butiro vaccino et
sumat in potu electuariū cancro^{rum} fluvialiū et intret balneū
omī die et laboret i cura ethico^{rum} et melancolico^{rum} et balnea-
tur añ. xl. dies i aq^{ua} maris et eius bezoar sunt cācri fluviales
adusti et puluerisati et date ex eis. 3. iij. in potu omīb^{us} trib^{us}
diebus.

Capitulū. lrv. De cantaridibus.

Antarides si aut q^s biberit patietur mictū et ex-
tuacionē et accūa p^{er}niciosa: et eius cura est ut su-
mat in potu lac ouū cū oleo amigdalino: deinde

curentur vlcera vesice: et eius bezoar erit grana alchechigl
numero. x. **Capitulum. lvi. De lacte.**

I Ac si ai biberit fueritq; coagulatu in stomacho
paciatur stomachi mollescentia et nausea et suda
bit sudore frigido: et eius cura erit bibere acetu for
eissimu postea sumat de assa fetida. 3. i. aut de sirupo aceto
so. 3. vnam vice vna vsto vicem.

Capitulum. lvij. De assatura suffocata.

I aut q; comederit assatura suffocata q; involu
tur in panis cu extrahitur ex furno paciatur veigi
ne simile epilepsie. et ei⁹ cura e vt euomat et postea
sumat in potu rob fructu stipticoru et zucca rosatu cu. pi
a. oes et mastice et querat somnu et ingrediat balneu.

Capitulum. lvij. De piscibus frigidis.

I aut q; comederit pisces frigidos qb⁹ post eius
captione aduenerit vna dies aut duo: aut si q; carnes
pore vel an terciu vel qrtu die occisas aut
morticinas aut pussas a fulgure et tepestate mortuas aut
morbo pestilenciali pemptas accidit q; supuenit ex comestio
ne maloru fungor. et cura e vt euomat et sumat i potu
vinu puru cu pipere et curet cura fungor pter q; n comedat
pira. **Capitulum. lviii. De terebro gatte.**

Terebru gatte cui i potu datu fuerit ille paciatur sto
lilitate et prestigiosus videbitur: et eius cura e ter
ra sigillata et vomit⁹ cu ipsa omi mese bis et accipe de con
fectioe dyamusci oi die summo mane. et eius bezoar e mus
cus trit⁹. 3. v. et datur i potu cu vino albo.

Capitulum. lxx. De extremitate caude cerni.

Extremitas caude cerui cui data fuerit ille paciatur
accidit a napelli. et eius cura est pocio smaragdi.
3. v. triti dati i potu cu vino et dein fricatio toti
us corporis cu oleo facto de semie citri. et eius bezoar est ticia
ca magna dragme due.

Capitulum. lxxi. De sanguine bovino.

Vi in potu dat⁹ fuerit sanguis bouin⁹ vetus ille
e patietur mortificationē et euomet vomitū coagu-
latū. et eius cura est acetū acerumū calidū: deinde
vomitū deī tiriaca: deinde balneū aque calide.

Capitulū. lxxij. De sanguine buffonis.

Al⁹ cui fuerit sanguis buffonis ille patietur diffi-
d cultatē anhelit⁹ et cordiaca accidētia: et si q⁹ spu-
tū ipsius sumpserit erit p⁹pe mortē sicut q⁹ nape-
lū biberit. et eius cura est potio sma ragdi. **¶** i. deī intrare
corp⁹ animalis q⁹drupedi magni: ut est bos asin⁹: vel mulus
vel equus et reiterare illū deī tiriaca. **z.** q⁹. bibere. et eius be-
zoar ē lapis iuuetus in capite buffonis q⁹ apud lapidarios
vocatur boiras vulgariter trepanide.

Capitulū. lxxij. De sanguine hoīs colerici ruffi.

Omis colerice ruffi sanguis extractus tpe rixe sue
h vel furoris dat⁹ cui i potu fuerit. ille patietur furo-
res mētis et p⁹mixture intellect⁹ z inuerecundiā de-
inde paulatī ericcabitur. et eius cura ē bibere aquā cucume-
theris palestini et masticare grana ipsius et deglutire succū
et potare sirupū nenufarinū. et eius bezoar ē trociscus vn⁹
de tiro.

Ca. lxxij. De sanguine mēstruo aut leprosi
Enstruū sanguinē aut leprosi q⁹ biberit ille videbi-
m tur eē pistrigiat⁹ z lunatic⁹ maleficiat⁹ z obliuio-
sus. et eius cura est potare margaritas tritas. **z.** i.
eū aq⁹ melisse et balnari in aq⁹ tepida. et coire cū puella fm
legē et p⁹uersari et āplerari cū puellis et iuueculis. et eius be-
zoar ē comedere serpētes q⁹b⁹ caude et capita p⁹ palmū fiāt
abscissa.

Capitulū. lxxv. De morſu hoīs ieiuni.

Oisus q⁹ fuerit ab hoīe ieiuno ille ponat sup mor-
m surā stercus galline alioquin patietur vlcus vene-
nosum et difficilis ē sanationis.

Capitulū. lxxvi. De morſu serpente vllō.

Verit q⁹ morſus a serpente vllō ille liget statim lo-
f cum cum coreo et deinde superponat tiriacam

et de ipsa libat et circa cor apponatur smaragdū et corallū
et margaritas et locū morisūre faciat sugere a seruo.

Capitulū. lxxviij. De felle leopdi.

I Leopardi fel cui datū fuerit in potu ille patietur ac
cidētia napelli ⁊ vipere. et ei⁹ cura et bezoar ē vnā

Capitulū lxxviij. De Salamandra.

B Iberie q̄ salamandra: iā ille patietur accidentia can
taridarū. et cura eius et bezoar est vnā.

Capitulū. lxxix. De lepore mario aut rana marina.

I Lepus marin⁹ aut rana maria cui data fuerit in
potu ille hēbit vomitū vinctuosū: et totū eius cor
pus efficietur turgidū ⁊ inflatū sicut yposarca et
fetebit eius anhelit⁹: et eius cura ē festin⁹ vomit⁹ cū butiro
et aq̄ mellis. et deīn sumere post illud tiriaca dyateseron p
tres dies et cibari carnib⁹ passerū et potare bonū vinū: ⁊ ei
us bezoar est caro vulpis assata et comesta.

Capitulū. lxxx. De morisū muris. simie et gatte.

A Mure vero aut a simia. aut a gato q̄ morisū fue
rit super morisūā ponat sterco galline et curet il
lud vt in morisū hominis ieiuni dictū est.

**Capitulū. lxxxi. De scriptore bezoartice vntis ad v
nūq̄q̄ venenū et de vna difficili questione.**

B Bezoar anthonomasice dicitur de quodā lapide
qui sic vocatur: cuius ppria et specifica virtus ad
lecta ē venenū est liberans a morte subito absq̄ vl
lo medici ingenio: et ideo de omni medicina que liberare po
test a morte hominē ab aliqua egritudine vel venēo dici po
test q̄ sit bezoar illius morbi siue sit illa medicina lapis vel
granū vel succus vel aliqua composita medicina Et qui il
lum lapidem habet tutus est ab omni mortali veneno. Teri
tur etiam et datur in potu de ipso. 3. i. Et per ipm dicit fuisse
liberatū rex dñs anglie Odoardū in ciuitate aron qñ vulne
rat⁹ fuit p passiasmū Soldani gladio toxicato hūc q̄t laps

dem ei tribuit gñralis pceptor tēpli et ego pñmilē vidi. Est autē rubens purulētus levis vt spōgia et frāgibilis vt gipsum. Habet autē qñlibz venenū tam minerale qñ vegetabile et aniale ppriā medicinā oppositā ei. a qñ oppositōe virtute specifica sit liberatio mortis ab illo veneno Et ideo bezoar est unicuiqz veneno illa medicina que absqz virtute elementalī curat tale venenū. Et de qñlibz bezoar iā supia expeditū tractatū in cura cuiuslibz veneni in fine descriptionis ne sit amplius necesse recapitulare tractatū.

Capitulū. lxxxij. De questione utrū tiriaca. 2c.

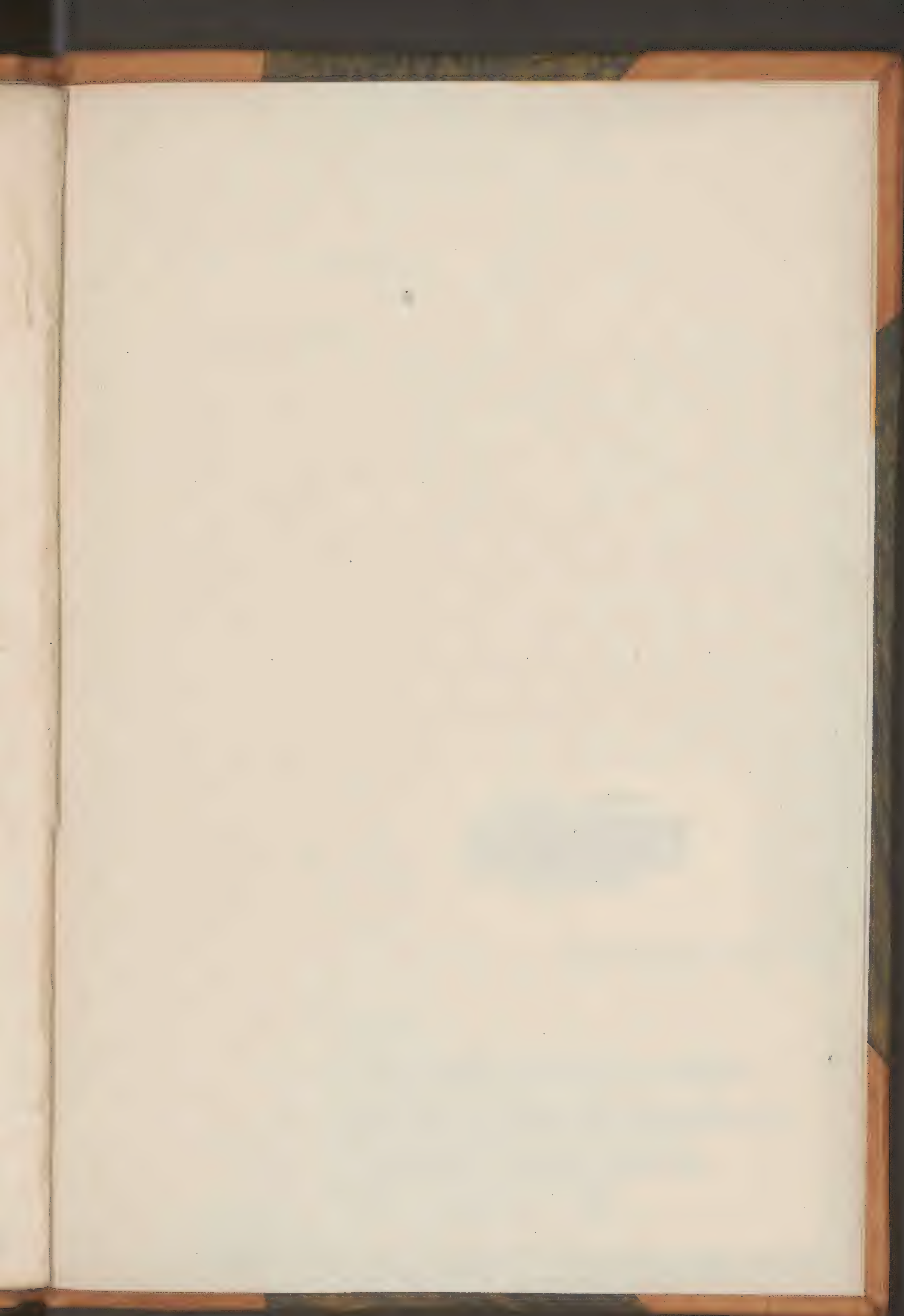
Et autē questio utrū tiriaca magna sit bezoar vel a forma specifica liberās a venēo: an materie elementalīs liberans a cōplexione nō a forma. Et voluerūt quidā dicere qñ oīo erat bezoar fundantes se sup rōne. Gal. qñ cū Andromachū phīn resperisset qñ pmo tiriaca inuenit et eā pbavit nunqz pdesse nisi i morbis frigidis ppōt oppositionē multarū rerū calidarū: et i morbis calidis ppōt oppositionē multarū medicinarū frigidarū que in ipsaz intrāt et hoc dixit. Gal. illā tiriacā adromaci eē mediā a cōplexione s. ipe ē adiūgens carnes tyronū et teriā sigillatā fecit eā valere formalit̄ ad omē venenū licet ad quedā pl⁹ et ad quedā min⁹. et ad quedā singulariū data. 2 ad quedam cū additōe. Alij vō dixerūt qñ a cōplexione elementalī agebat quecūqz in corpe hūano opatur fundātes sup debilitatē opatiōis sue aut penitus vanitate qñ ipa datur ptra nāpellū vel ptra viperā vel cōtra fel leopdi et breuīt ptra qñlibet venenū letale secundū specificā formā in qbus par aut nihil videt pferre vt dixit Ras. **Solutio** at hui⁹ dubitationis ē qñ curatio cuiuslibz venēi. iij. mōis. ptingit: scz qñ aut frāgit accumulē venēi aut subā eius resoluit. aut ipm expellit aut ipm p oppositionē specificā corrūpit 2 ab eo eius virt⁹ pñsus auferit. Erīm pñm ē opitū qñ frāgit euforbiū: et castoreū qñ frāgit opitū. Erīm scdū ē tra sigillata 2 alleū que substantiā veneni aut p vomitū: aut p sudorē resoluit. Erīm

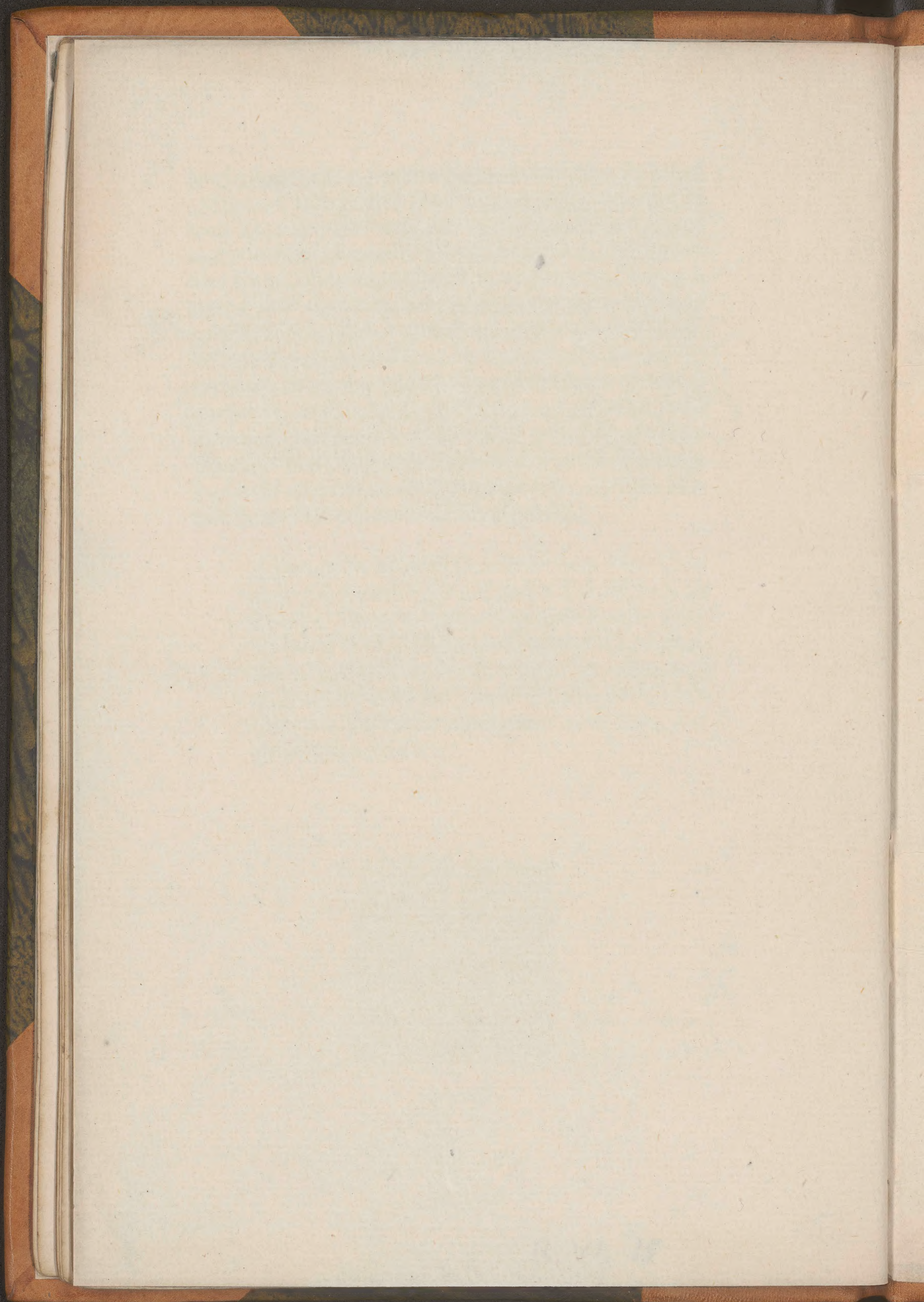
tercij ē smaragdus q̄ venenū fugat et atterahit vsq; in finē
 extremitatē mēbri. Etm̄ q̄rti ē forma specifica opposita ve
 neno q̄ in naturalib⁹ inuenitur vt i lapide bezoar et i artifi
 cialib⁹ at in diuina et nobili cōpositione tiriace: et p̄mixtione
 oim singulariū medicinarū simul p̄fectarū resultate. et q̄ in ti
 riaca ē virt⁹ cōplexionalis multarū medicinarū venenū fran
 gentiū s̄m oppositionē q̄litate et venenū resoluentiū et ip
 sum expellentū ideo bñ dictū ē q̄ tiriaca ē medicina cōplexio
 nalis ad venena et q̄ ex cōpositione tali resultat res diuina
 que potius ab extra q̄ ab int⁹ scz forma artificialis q̄ om̄i
 veneno opponitur. ideo et bñ dictū est q̄ ip̄a bezoar ē vene
 nis om̄ib⁹ licet s̄m magis et min⁹ et licet quedā sunt magē
 bezoar ad quedā venēa q̄ ip̄a: vñ ip̄a ē ad oia. et ideo ma
 ter oim medicinarū a medicis est appellata.

Hoc opus toxicorū Petri de Abbano Beatissime
 pater. V. tuo noie inscriptū habes Qd et si breue sit
 vtilitate tñ breuitatē ipsaz longe cōpensat Per qd tu
 am salutē tueri Vitāq; custodire potes qd emenda
 tum est per Wilhelmū Haldenhoff Pre p̄menduq;
 curauit Quod arte sua Jacob⁹ Thāner Herbipolen.
 In opido Lipsensi perfecit. nono nouembis. An
 no domini. 1.5.006

Bibl. Jag.
 BIBLIOTHECA
 VNIV. IAGELL.
 CRACQVIENSIS

Biblioteka Jagiellońska

stdr0008029

Inc.2

Konserwacja papieru i oprawa
wykonane w Oddziale Konserwacji
Biblioteki Jagiellońskiej
maj - czerwiec 1983

